

Fiiller - 4 (Fiil Çekim Ekleri - Anlam Kayması - Fiillerin Anlam Özellikleri)

1. Öyle dalmışım ki bu akşamüstü

I

Komşu arsadır gözümde gökyüzü

Ben dünyadan bihaber çocuğum

Kayıp zıpzıplarımı arıyorum

II

Koşun çocuklar, koşun komşu kızlar

III

Avuçlarıma sığmıyor yıldızlar

IV

Bu dizelerde numaralanmış sözcüklerden hangisi iş (kılış) bildiren bir fiildir?

A) I B) II C) III D) IV

2.

	Cümleler	İş	Oluş	Durum
I.	Hava o kadar sıcaktı ki suya atılan buzlar hemen eriyordu.		√	
II.	Dedem yüzüklere bağlı kurdeleyi dikkatlice kesti.	√		
III.	Olayın boyutlarını anlayan herkes bir anda susmuştu.		√	
IV.	Balkondaki sepette duran patateslerin çoğu çürümüş.			√

Bu tabloda numaralanmış cümlelerde yer alan bazı fiillerin anlam özelliği işaretlenirken yanlışlık yapılmıştır.

Bu yanlışlığın giderilmesi için, numaralanmış cümlelerden hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

A) I ve II B) I ve IV
C) II ve III D) III ve IV

3. Kalk arkadaş, gidelim!

I

Dolaşalım, gezelim!

II

Yollar bizden bir izdir,

Ne duysak sesimizdir,

III

Hiç şaşmayan bir saat

Gibi işler tabiat,

IV

Uyarak kalbimize.

Bu dizelerde numaralanmış fiillerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. fiil, durum fiilidir.
B) II. fiil, istek kipi ile çekimlenmiştir.
C) III. fiil, 3. çoğul şahıs eki almıştır.
D) IV. fiil, haber kipi ile çekimlenmiştir.

4. Aşağıdakilerin hangisinde çekimli fiil, karşısında verilen kip ve kişi eklerini almamıştır?

	Çekimli Fiil	Aldığı Kip ve Kişi Ekleri
A)	konuşayım	İstek kipi - 1. tekil şahıs
B)	gelmeliler	Gereklilik kipi - 3. çoğul şahıs
C)	anlayasınız	Emir kipi - 2. tekil şahıs
D)	beklesek	Şart kipi - 1. çoğul şahıs

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geniş zaman, 2. tekil kişi ile çekimlenmiş, olumsuz, soru fiili vardır?

A) Savaşta yaşadığımız sıkıntıları hatırlamaz mısın?
B) Şehrin bütün sokaklarını adım adım dolaşmadın mı?
C) Sahnedeki oyuncuların sesini duymuyor musunuz?
D) Toplantıdan çıkınca beni hemen arar mısın?

6. Türkçede düz-geniş ünlülerle (a, e) biten bir fiile şimdiki zaman eki (-yor) getirildiğinde fiilin son hecesindeki düz-geniş ünlü (a, e) daralır yani "ı, i, u, ü" ünlülerinden birine dönüşür. Örneğin "sakla-" fiili "-yor" ekini aldığı anda fiilin sonundaki "a" sesi "ı"ya dönüşür (saklıyor).

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde şimdiki zaman eki alan fiilde ünlü daralması yoktur?

A) Tek başına manevra yapan bir lokomotif rahatlığı ile hayatını yaşıyor.
B) Güneşli havalarda uzun süre dışarıda kalırsa başı ağrıyor.
C) Bütün katılımcılar, anlattığımız konuları rahatlıkla anlıyor.
D) Tencedeki süt bir süredir fokur fokur kaynıyor.

Fiiller - 4 (Fiil Çekim Ekleri - Anlam Kayması - Fiillerin Anlam Özellikleri)

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin fiil kipi yanlış verilmiştir?

- A) Çocuk, ağzındaki yemeği bir türlü yutmuyor. → Haber kipi
B) Ben de seyyahlar gibi dünyayı gezebilsem. → Dilek kipi
C) Ayakkabılarını kapının önünde çıkar. → Haber kipi
D) Bir an evvel eve gidip dinlenmelisin. → Dilek kipi

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiillerin zamanları ile ilgili yay ayraç içinde verilen açıklama yanlıştır?

- A) Son romanını mayıs ayında yayımladı. (Eylem geçmişte yapılmıştır.)
B) Akşamları haber programı izlemeyi çok sever. (Eylem söylendiği anda yapılmaktadır.)
C) Yarın sahil yolunda bisiklet yarışına katılacak. (Eylem henüz gerçekleşmemiştir.)
D) Dün akşam ilkokul öğretmenini ziyaret etmiş. (Eylem başkasından duyulmuştur.)

9. Aşağıdaki cümlelerde yer alan fiillerden hangisinin kipi yanlış işaretlenmiştir?

	Şart Kipi	Gereklilik Kipi	Emir Kipi	İstek Kipi
A) Seni bahçe kapısının önünde bekleyelim.				√
B) Geziye giderken yanında para götür.			√	
C) Bu muhteşem gölü mutlaka görmelisiniz.		√		
D) İnsanları hiçbir zaman küçümsemeyin.	√			

10. Fiilin bir kipe göre çekimlenip anlam olarak başka bir kipi kastedmesine fiilde anlam kayması denir. Örneğin "Fatih Sultan Mehmet, İstanbul kuşatmasının hazırlıklarına 1451 yılında başlar." cümlesinde fiil (başlar), biçim olarak geniş zamanla çekimlenmiştir. Ancak fiil geçmişte yapıldığı ve yapılanlar başkasından öğrenildiği için anlam olarak öğrenilen geçmiş zaman kastedilmiştir.

Buna göre anlam kayması bulunan aşağıdaki altı çizili fiillerden hangisinin kastedtiği anlam yanlış verilmiştir?

	Biçim	Anlam
A) Her akşam buraya uğrayıp bir fincan kahve <u>içiyor.</u>	Şimdiki Zaman	Geniş Zaman
B) İşe yetişmek istiyorsan sabah erkenden <u>kalkacaksın.</u>	Gelecek Zaman	Emir Kipi
C) Keloğlan bir gün, istemeden de olsa, annesini <u>üzer.</u>	Geniş Zaman	Şimdiki Zaman
D) Çocuk, köpeği görünce bir çığlık <u>atmasın mı?</u>	Emir kipi	Görülen geçmiş zaman

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geniş zaman, geçmiş zaman anlamında kullanılmıştır?

- A) Sabahları genellikle kaçta işe gidersiniz?
B) Bu film, o dönemde Türkiye'de büyük ilgi görür.
C) Babaannem ve dedem yarın bize gelir.
D) Ses, sıcak havada daha hızlı iletilir.

12. Haber (bildirme) kipleri, fiillere zaman anlamı katan kiplerdir.

Buna göre aşağıdakilerin hangisinde yer alan fiil, haber kipiyle çekimlenmemiştir?

- A) Evden çıkmadan önce ocağı kontrol etmeliyiz.
B) Karadeniz'in serin yaylalarında temiz hava alıyoruz.
C) Dün akşam deniz kenarında gezintiye çıktık.
D) Bu sene herhangi bir etkinliğe katılacak mısın?